

Tanács Eszter

Férfiak gyermek nélkül

Történetek felelősségről,
vesztésről és választásról

Tanács Eszter: *Férfiak gyermek nélkül – Történetek felelősségről,
veszteségről és választásról*

© Tanács Eszter, 2022

© Szél Dávid, 2022, Ajánlás

© Steiner Kristóf, 2022, Utószó

Szerkesztette: Orosz Ildikó

Borító: Cristina Grosan

HVG Könyvek, Budapest, 2022

Kiadóvezető: Budaházy Árpád

Felelős szerkesztő: Káli Diána

www.hvgkonyvek.hu

ISBN 978-963-304-963-1

Minden jog fenntartva. Jelen könyvet vagy annak részleteit tilos reprodukálni, adatrendszerben tárolni, bármely formában vagy eszközzel – elektronikus, fényképeseti úton vagy más módon – a kiadó engedélye nélkül közölni.

Kiadja a HVG Kiadó Zrt., az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.

Felelős kiadó: Szauer Péter

Nyomdai előkészítés: Kedves László

Nyomás: Generál Nyomda Kft.

Felelős vezető: Hunya Ágnes

Józsefimnek és Petinek

Tartalom

Ajánlás – <i>Szél Dávid</i>	11
A szerző előszava	15
I. TÖRTÉNETEK	17
„Nem is kellene tudnia, mi az assisztált reprodukción” – <i>Gábor</i>	19
„Nincs úgy benne a közbeszédben a gyerekvállalás, mint Magyarországon” – <i>László</i>	32
„Az elmúlt kilenc év megedzett bennünket” – <i>Ambrus</i>	40
„Itt nagyobb hatással tudok lenni, többeknek lehetek hasznára” – <i>Imre</i>	48
„Fellelkesített, hogy vállalható életmód a gyerekmentesség” – <i>Márk</i>	55

„Az tud apává válni, aki előbb férfivá válik” – <i>Szilárd</i>	62
„Annyiféle család van, ahány szín a szivárványban” – <i>Balázs</i>	70
„Az utcán nem az anyukákat nézem meg, hanem a babakocsiban lévő gyerekeket” – <i>Benedek</i>	79
„Kőbe vésett dolog, hogy az anya jó szülő, és mindenképp jobb az apánál” – <i>Viktor</i>	87
„Ne szégyellj a meddőséget, ettől még ugyanúgy férfi vagy!” – <i>Leonid</i>	99
„Sokkal fontosabb az érzelmi kötelék, mint a biológiai” – <i>János</i>	113
„A gyerek a felelősségvállalás szinonimája, és ezzel sosem álltam jól” – <i>Tamás</i>	120
„Ülünk a váróban, mindenki pontosan tudja a másikról, miért van ott” – <i>Iván</i>	130
„Továbbra sem éreztem az anyagi biztonságot” – <i>Dániel</i>	140
„Nagyon nehéznek találom ma az ismerkedést” – <i>Ádám</i>	147
„Megértettük, hogy nem a gyerekvállaláson keresztül érezhetjük magunkat hasznosnak” – <i>Csongor</i>	157

II. MIT MOND A SZAKEMBER?	165
„Az új apa mosogat, az új anya beveri a szöget” – <i>Dr. Hadas Miklós</i>	167
„Egy férfi akkor is tökéletes férfi lehet, ha nem akar gyereket” – <i>Dr. Szalma Ivett</i>	175
„Ma is előfordul, hogy több sikertelen meddőségi kezelés után merül csak fel a férfi kivizsgálása” – <i>Dr. Takács Tamás</i>	184
„A férfiaktól várjuk, hogy a nők támaszai legyenek, de vajon a nők is támaszai a férfiaknak ilyenkor?” – <i>Dr. Nagy Beáta Magda</i>	196
„Technológiailag fel vagyunk készülve a lombikra, lélektanilag korántsem” – <i>Dr. Andrek Andrea</i>	208
„Szeretjük azt gondolni, hogy szabad döntésünkből nem vállaltunk gyereket” – <i>Dr. Nemes László</i>	216
Utószó – <i>Steiner Kristóf</i>	223
További olvasnivalók	225

Ajánlás

Szél Dávid

Férfi vagyok és házas, van egy közel tizenegy és egy bő hétéves gyerekem. Minden teljesen természetesen és könnyen, magától értetődően zajlott a családtervezéskor. No, nem mintha ez teljesítmény lenne, az, hogy minden összejött, sokkal inkább szerencse kérdése. Így viszont ennek a könyvnek nem vagyok célcsoportja. Közben pedig dehogyisnem. Ennek a könyvnek mindenki célcsoportja.

Nők, férfiak, anyukák, apukák, gyerek nélkül és gyerekekkel élők is. Akiknek könnyen lehet gyerekük, és akiknek nehezen lehet gyerekük. Akiknek nem lehet gyerekük. Akik nem is szeretnének gyereket.

És egészségügyi alkalmazottak, meddőségi centrumokban, reprodukciós központokban dolgozó munkatársak. Akik elveszik a petesejtet, megszámlálják a spermiumot, beszámolnak az esélyekről, lehetőségekről, akik észreveszik a sejtek mögötti embert, illetőleg akik – sajnos elég sok esetben – nem veszik észre a sejtek mögötti embert.

No meg, persze, célcsoport a nagyszülők és testvérek, a szomszéd, a patikus és a bolti eladó. Akik mind rákérdeznek arra,

hogy mikor lesz már kapcsolatban, mikor lesz már esküvő, mikor jön már a baba, mikor lesz már megint baba, hogyhogy nem lesz baba. De biztos? És hogyhogy? Nem próbálkoztok eleget? Segítség kell? Ez sem megy? Akarod te azt a gyereket eléggé?

Pszichológus vagyok, sok(féle) férfit (és nőt) láttam már, azt gondolnám, hogy empatikus vagyok, képbem vagyok, figyelmes vagyok, de nem. Most, ezeket a történeteket olvasva, kiderült, hogy mennyi mindent nem tudok. Pedig mennyi mindent tudni kell.

Mindenkinek.

Mert mindenki kerül, kerülhet kapcsolatba olyan emberrel, akinek nem adatik meg az, hogy könnyen legyen gyereke. Mert mindenki kerülhet olyan emberrel kapcsolatba, aki nem akar gyereket. De ez nem látszik ám kívülről, nincs ráírva senkire sem, hogy mennyi spermiuma van, mi a méretük, a fejüknek milyen alakja van, és hogy a spermiumok elég gyorsan és mozgékonyan úsznak-e. Az sincs senkire sem ráírva, hogy heteroszexuális vagy valamelyik szexuális kisebbséghez tartozik-e, mint ahogy az sem, hogy a párja mennyire termékeny.

Ezeket nem tudjuk, ez mindenkinek a magánügye. Éppen ezért óvatosan és érzékenyen kell kérdezni. Sőt. Olykor nem is biztos, hogy kérdezni kell, lehet, hogy inkább jelen lenni érdeemes, s ha az illető, az érintett úgy érzi, beszélne, mesélne, akkor úgysis fog.

A könyvben megszólaló férfiak történetei sokfélék. Ahogyan a férfiak is sokfélék. Vannak köztük érzelmesek és kemények, bizonytalanok és magabiztosak, határozottak és nehezen döntők, örömteliek és szomorúak, reménykedők és reményvesztettek, sztereotipikusak és a sztereotípiákkal szembemenők. És ezek akár egy-egy történeten belül is keverednek.

Két dolog azonban közös ezekben a történetekben. Az összes férfi ki van szolgáltatva. A saját testének, a másik testének, valamilyen módon a körülményeknek, miközben viszont minden férfi alázatos, egyikük sem hibáztat senkit sem. Sem magát, sem a másikat, sem az adottságaikat. És ez bizony komoly teljesítmény. Pláne egy olyan érzékeny területen, mint amilyen a gyerekvállalás.

Innen nézve pedig nemcsak az a fontos, hogy megismerjük ezeket a történeteket, hanem az is, hogy tanuljunk ezektől az emberektől.

Bőven van mit.

A szerző előszava

A *Nők gyermek nélkül* című interjúkötetem megjelenése után számos visszajelzést kaptam, nem csak gyermektelen nőktől. Többen megkerestek, hogy a következő kötetemhez készíthetnék interjúkat egyedülállókkal vagy egyedülálló anyákkal, mert az ő helyzetük is a gyermektelen nőkéhez hasonlóan nehéz, mintha a társadalom szemében nem lennének teljes értékűek. Megkerestek egygyermekes szülők is, és arról számoltak be, hogy míg gyermekük születése előtt azt kérdezték tőlük, mikor jön már a gyerek, azóta azzal piszkálják őket folyton, hogy mikor jön a kistestvér. Bár ezekkel a témákkal is nagyon fontos lenne foglalkozni, kíváncsi lettem, vajon a férfiak hogyan élik meg gyermektelenségüket, milyen hasonlóságok és különbségek fedezhetők fel ezen a téren a férfiak és a nők között.

A gyermektelen nőkkel készült kötet szinte minden oldalán ott voltak a férfiak: sokaknak párkapcsolatban nem sikerült a gyermekvállalás, másoknak épp a párkapcsolat hiánya miatt, és volt, aki a jól működő párkapcsolatát akarta óvni gyermektelenségével. Ezért fontosnak tartottam, hogy ne csak a nők szemszögéből lássuk őket, hogy a gyermekvállalás és gyermek-

telenség kapcsán ne maradjanak láthatatlanok, hogy az ő történeteikről, döntéseikről, érzéseikről, megéléseikről is szó essen.

Ebben a kötetben 16 bátor férfi osztja meg a történetét, és 6 szakembert kérdeztem a tapasztalataikról. A 27 és 75 év közötti férfiak mesélnek életútjukról, felelősségvállalásról, veszteségekről vagy éppen választásról – vannak, akik saját névvel, mások, kérésükre, álnéven szerepelnek. Van, akinél tudatos döntés eredménye a gyermektelenség, másoknak egyszerűen így alakult az életük, megint mások a párkapcsolat hiánya vagy egészségügyi problémák miatt nem váltak apává, és van, aki másnak szentelte az életét. Megszólalnak olyanok, akiknek már biztosan nem lesz gyerekük, és olyanok is, akiknél még bármit hozhat a jövő; akik békében élnek a helyzettel, és akik még próbálják feldolgozni.

Emellett szakemberek – andrológus, szociológus, filozófus és pszichológus – segítenek tisztábban látni a gyermektelenség jelenségét: vajon más okok vezetnek-e ehhez férfiak esetén, mint a nőknél, hogyan élik meg az érintettek a meddőséget és a lombikeljárást, milyen apává szeretnének válni ma a férfiak?

A kötet főként a gyermektelen férfiak és nők érdeklődésére tarthat számot, de azoknak is segítséget nyújthat, akik szeretnék jobban érteni a körülöttük élő gyermektelen férfiakat – legyenek családtagok, barátok, ismerősök vagy éppen a párjuk. Reményeim szerint könyvem, a gyermektelen nőkkal készült interjúkötethez hasonlóan, inspirációt nyújthat a sorstársaknak, a társadalom többi tagjának pedig segíthet jobban megismerni, elfogadni embertársaikat, nyitottabban, nagyobb empátiával fordulni feléjük.

Én minden interjúalanytól sokat tanultam – ezt kívánom az olvasóknak is –, és köszönöm, hogy megosztották velem a történetüket, gondolataikat.